

APSTIPRINĀTA

Ar Gaujienas internātpamatskolas direktores

Rīkojumu Nr.60-ip

31.08.2017.

Apes novada dome

Gaujienas internātpamatskola

Izglītības iestādes reģ. Nr. 4422900921, NM reģ. Nr. 90000035552
“Internātskola”, Apes novads, Gaujienas pagasts, LV-4339, tālrunis 643 81154, fakss 643 81038,
e-pasts: direktors.gis@ape.lv.

Kārtība par vadītāja un pedagogu rīcību, ja tiek konstatēta fiziska, emocionāla vai seksuāla vardarbība pret izglītojamo

*Izdota saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likuma
72.panta pirmās daļas 2.punktu un Ministru kabineta 2009.gada
24.novembra noteikumu Nr.1338 „Kārtība, kādā nodrošināma izglītojamo
drošība izglītības iestādēs un to organizētajos pasākumos” 6.5. apakšpunktu*

I. Vispārīgie jautājumi

1. Kārtības par Gaujienas internātpamatskolas (turpmāk - izglītības iestāde) vadītāja un pedagogu rīcību, ja tiek konstatēta fiziska, emocionāla VAI seksuāla vardarbība pret izglītojamo (turpmāk – kārtība), mērķis ir novērst fizisku, emocionālu un seksuālu vardarbību pret izglītojamo, radot vidi laba un godīga cilvēka attīstībai.

2. Kārtība nosaka, kā tiek konstatēti un risināti konflikti vai vardarbība starp izglītojamajiem, starp izglītojamo un pedagogu vai izglītības iestādes darbinieku, kā arī starp pedagogiem un vecākiem (vismaz viens likumiskais pārstāvis) par izglītojamo pārkāpumu gadījumiem. Kārtībā arī nosaka konkrētas darbības, kas izstrādātas izglītības iestādei konflikta situāciju risināšanai, kā arī prevencijas pasākumus gadījumos, kad izglītojamais bez attaisnojoša iemesla neapmeklē izglītības iestādi saistībā ar iespējamu vardarbību pret sevi.

3. Vardarbības pret izglītojamo novēršanai izglītības iestāde papildus ievēro Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijas 2008.gada 8.oktobra metodiskos ieteikumus „Izglītības iestādes, sociālā dienesta, bāriņtiesas un citu

iestāžu kompetence starpinstitucionālajā sadarbībā, veicot preventīvo darbu un risinot vardarbības gadījumus pret bērnu”, kas nosaka rīcības shēmas un veicamos pasākumus, gadījumos, kad pastāv aizdomas par iespējamām bērnu tiesību pārkāpumiem saistībā ar vardarbību pret izglītojamo (pielikums).

4. Darbā ar izglītojamo problēmsituāciju risināšanu tiek ievērota konfidencialitāte. Saskaņā ar Bērnu tiesību aizsardzības likumā noteikto, informācija, kuru par izglītojamo ieguvis izglītības iestādes darbinieks, ir ierobežotas pieejamības, un ziņas, kas jebkādā veidā varētu kaitēt izglītojamā turpmākajai attīstībai vai viņa psiholoģiskā līdzsvara saglabāšanai, nav izpaužamas. Visi ar konfliktu izmeklēšanu saistītie dokumenti glabājas pie sociālā pedagoga vai izglītības iestādes vadītāja.

5. Konflikts šīs kārtības izpratnē ir pretēju vēlmju, interešu, viedokļu, pozīciju un mērķu sadursme, sacensība vai ķīviņš starp atšķirīgi domājošiem indivīdiem.

6. Fiziska vardarbība šīs kārtības izpratnē ir izglītojamā veselībai vai dzīvībai bīstams apzināts spēka pielietojums.

7. Emocionālā vardarbība šīs kārtības izpratnē ir izglītojamā garīgo vajadzību ignorēšana, pašcieņas aizskaršana vai psiholoģiskā ietekmēšana, negatīvi ietekmējot viņa emocionālo attīstību.

8. Seksuāla vardarbība ir bērna iesaistīšana seksuālās darbībās ko bērns nesaprot vai kam nevar dot apzinātu piekrišanu. Tā var izpausties gan **tiešos**, gan **netiešos** seksuālos kontaktos, kad bērns tiek iesaistīts nodarbēs, lai pieaugušais saņemtu seksuālu stimulāciju vai apmierinājumu:

- Dzimumakts – vagināla vai anāla aizskaršana, izmantojot jebkādas objektus, arī orālais sekss;
- Bērna ķermeņa aizskaršana – bērna intīmo un citu ķermeņa daļu aizskaršana, glāstot, skūpstot, arī bērna piespiešana aizskart pieaugušā intīmās ķermeņa daļas;
- Bērna privātuma pārkāpšana – bērna izsekošana, novērošana izģērbjoties vai arī bērna piespiešana atkailināties;
- Bērna pakļaušana pieaugušo seksualitātei – dzimumakta veikšana, atkailināšanās, seksuālu piedzīvojumu stāstīšana un pornogrāfisku materiālu rādīšana bērnam;
- Bērna seksuāla ekspluatācija – bērna pārdošana vai iesaistīšana seksuālu pakalpojumu sniegšanā vai pornogrāfiska materiāla ražošanā.

Augot pieprasījumam pēc jaunajām tehnoloģijām bērnu un pusaudžu vidū, seksuālā vardarbība tiek realizēta izmantojot internetu un mobilo tālruni,

piemēram, iesaistot bērnu seksuāla rakstura sarunās, video čatā, sarakstēs vai vēstuļu pārsūtīšanā.

II. Konflikti starp izglītojamajiem

9. Ja konstatēts konflikts starp izglītojamajiem, kura laikā saskatāma fiziska, emocionāla vai seksuāla vardarbība, tiek veiktas šādas darbības:

9.1. Internāta skolotājs vai skolotājs (vai jebkurš darbinieks, kurš konstatējis attiecīgo situāciju) nekavējoties ziņo sociālajam pedagogam vai kādam no administrācijas par konstatēto konflikta situāciju. Internāta skolotājs vai sociālais pedagogs ziņo izglītojamā vecākiem;

9.2. Internāta skolotājs veic ierakstu dienu plānojuma žurnālā par notikušo konfliktu un paziņošanu vecākiem, vai arī sociālais pedagogs veic ierakstu bērna sociālajā lietā, ka vecāki ir informēti par šādu konfliktu;

9.3. ja konflikta situācija nav atrisināta, tad iesniedz rakstisku iesniegumu izglītības iestādes vadītājam, tālāk lemjot par atbalsta personāla piesaisti situācijas risināšanai;

9.4. pamatojoties uz internāta skolotāja, skolotāja rakstisko iesniegumu, izglītības iestādes vadītājs vienojas ar internāta skolotāju, kurš aicina konfliktā iesaistīto izglītojamo vecākus uz sarunu klātienē izglītības iestādē, kuras laikā cenšas konfliktu atrisināt.

10. Pēc notikuma izvērtēšanas, nepieciešamības gadījumā, sociālais pedagogs informē par problēmsituāciju attiecīgās tiesībsargājošās institūcijas.

11. Pēc notikuma izvērtēšanas, ja tiek konstatēts, ka arī turpmāk audzēkņa uzvedība apdraud savu un pārējo audzēkņu drošību, veselību un dzīvību, izglītības iestādes vadītājs, lemj par mācību nodrošināšanu citā telpā un atbalsta pasākumu piemērošanu Ministru Kabineta 2009.gada 24.novembra noteikumos Nr.1338 "Kārtība, kādā nodrošināma izglītojamo drošība izglītības iestādēs un to organizētajos pasākumos" noteiktajā kārtībā. (II¹ nodaļa, 5¹ 2 apakšpunkts.) "Vadītājs nodrošina izglītojamam, kurš apdraud savu vai citu personu drošību, veselību vai dzīvību, mācības citā telpā sociālā pedagoga, izglītības psihologa vai cita pedagoga klātbūtnē. Mācības citā telpā var ilgt no vienas mācību stundas līdz mācību dienas beigām."

12. Izglītības iestādes vadītājam ir tiesības pieaicināt nepieciešamos speciālistus, lai nodrošinātu uzlabojumus izglītojamā uzvedībā un mācībās. (Psihologs, sociālais pedagogs, medicīnas māsa, psihiatrs)

13. Ja izglītojamā uzvedībā nav uzlabojumu un vecāki nevēlas sadarboties ar izglītības iestādi, bet situācijas risināšanā vēlas iesaistīt citus speciālistus, izglītības iestādes vadītājs šo informāciju nosūta attiecīgajai pašvaldībai.

III. Konflikti starp izglītojamo un izglītības iestādes darbinieku

10. Ja noticis konflikts starp izglītojamo un pedagogu vai izglītības iestādes atbalsta darbinieku, kura laikā saskatāma fiziska, emocionāla vai seksuāla vardarbība pret pedagogu vai izglītības iestādes atbalsta darbinieku, tiek veiktas šādas darbības:

10.1. pedagogs vai izglītības iestādes darbinieks vēršas pie izglītības iestādes vadītāja ar rakstisku iesniegumu ar situācijas aprakstu;

10.2. izglītības iestādes vadītājs aicina internāta skolotāju sazināties ar izglītojamā vecākiem un veic pārrunas, pēc nepieciešamības arī klātienē izglītības iestādes telpās;

10.3. izglītības iestādes vadītājs organizē sarunu, kurā piedalās konfliktā iesaistītās puses, tostarp pēc nepieciešamības pieaicina sociālo pedagogu, psihologu, medmāsu vai citu atbalsta personālu situācijas risināšanai, kuras laikā cenšas konfliktu atrisināt.

11. Ja noticis konflikts starp izglītojamo un pedagogu vai izglītības iestādes darbinieku, kura laikā izglītojamais informējis savus vecākus un vecāki pedagoga vai izglītības iestādes darbinieka rīcību novērtējuši kā nepedagoģisku (nepedagoģiski profesionālās ētikas pārkāpums), tiek veiktas šādas darbības:

11.1. izglītības iestādes vadītāja klātbūtnē vecāki veic pārrunas ar pedagogu vai izglītības iestādes darbinieku, kurš ir iesaistīts konflikta situācijā;

11.2. ja vecāki ar pedagogu konflikta situāciju nevar atrisināt, tad:

11.2.1. izglītojamā vecāki raksta iesniegumu par notikušo izglītības iestādes vadītājam detalizētai izvērtēšanai;

11.2.2. izglītības iestādes pieprasa rakstisku paskaidrojumu pedagogam vai izglītības iestādes darbiniekam;

11.2.3. izglītības iestādes uz rīkojuma pamata izveido komisiju un izvērtē konfliktu, kuras sastāvā bez izglītības iestādes vadītāja ir vēl vismaz 1 pedagogs pārstāvis un 1 atbalsta darbinieks;

11.2.4. tiek veiktas pārrunas atsevišķi ar izglītojamā vecākiem un pedagogu vai izglītības iestādes darbinieku; ja nepieciešams uz noslēguma

sarunu pieaicina personu no izglītības iestādes dibinātāja, vietējās Bāriņtiesas vai Sociālā dienesta;

11.2.5. pēc notikuma izvērtēšanas, pēc nepieciešamības, izglītības iestādes vadītājam ir tiesības pielietot disciplinārsodus (piezīme; rājiens), atstādināt darbinieku no darba vai izteikt darba uzteikumu;

11.2.6. ja netiek konstatēta pedagoga vai atbalsta darbinieka vainojama rīcība, izglītības iestāde nosūta motivētu skaidrojumu par darbinieka darbības izvērtējumu un atbilstību attiecīgiem normatīvajiem aktiem un ētikas principiem.

IV. Izglītojamais bez attaisnojoša iemesla neapmeklē izglītības iestādi

12. Gadījumos, kad izglītojamais bez attaisnojoša iemesla neapmeklē izglītības iestādi, izglītības iestāde veic šādas darbības:

12.1. internāta skolotājs sazinās ar vecākiem, lai noskaidrotu apmeklējuma kavējumu cēloni.

12.2. kad izglītojamais ierodas izglītības iestādē, internāta skolotājs uzklauša viņa viedokli par situāciju.

12.3. internāta skolotājs sadarbībā ar citiem izglītības iestādes pedagogiem veic izglītojamā novērošanu klasē.

12.4. situācijas, par kurām internāta skolotājs nekavējoties ziņo sociālajam pedagogam un izglītības iestādes vadītājam:

12.4.1. aizdomas, ka izglītojamais cieš no emocionālas, fiziskas vai seksuālas vardarbības;

12.4.2. saņemta informācija, ka izglītojamais nav nakšņojis mājās,

12.4.3. internāta skolotājs pamanījis, ka izglītojamā uzvedība izmainījusies (piemēram, uzvedība kļuvusi izaicinoša, rupja, izglītojamais noslēdzies sevī, ir drūms),

12.4.4. internāta skolotājs pamanījis, ka izglītojamam nav sezonai piemērots apģērbs, mācību līdzekļi, vai arī izglītojamais nav ēdis.

13. Ja vecāki par problēmsituāciju ir informēti gan mutiski, gan rakstiski (sagatavojot oficiālu vēstuli), bet neattaisnotie kavējumi turpinās, internāta skolotājs nedēļas laikā informē izglītības iestādes sociālo pedagogu un izglītības iestādes vadītāju.

14. Sociālais pedagogs sadarbībā ar izglītības iestādes atbalsta personālu, internāta skolotāju un vecākiem analizē izglītojamā neattaisnoto kavējumu

cēloņus, izmantojot gan izglītojamā rakstveida paskaidrojumus, gan anketēšanu, gan individuālas sarunas, var veikt arī mājas apmeklējumus. Minētie uzdevumi tiek sadalīti speciālistiem izglītības iestādē.

15. Darba gaitā ir jāizvērtē vairāki iespējamie problēmas cēloņi, kas var būt saistīti ar:

15.1. problēmām izglītības iestādē;

15.2. izglītojamā individuālo situāciju (veselības problēmas, mācību un uzvedības traucējumi, individuālas problēmas jeb pārdzīvojumi, kas saistīti ar attīstības vai traumatisko krīzi, u.c.);

15.3. problēmām ģimenē.

16. Pēc informācijas apkopošanas tā tiek nodota izglītības iestādes vadītājam, kurš tālāk lemj par saziņu ar izglītojamā vecākiem un atbildīgo bērnu tiesību aizsardzības iestāžu piesaisti situācijas noregulēšanai.

Direktors

Andersone 64381154

V.Andersone